

Lwów.

pod redakcją Komitetu.

15. listopada 1901.

Prenumerata Dźwigni wynosi 1 koronę 70 hal. kwartalnie.
Dla przystępujących teraz tylko 40 ct. do końca roku.

Adres redakcyi i administracyi:
Lwów, ulica Jagiellońska, liczba 17.

Motto: *Pracuj, módl się i oszczędzaj — a rodaków wspieraj!*

Na przełomie.

Nr. ten „Dźwigni“ wydajemy jako ostatni numer dwutygodnika i zamykamy w ten sposób ośmioletni okres pracy, po to, aby okres następny rozpocząć już **tygodnikiem**.

Stojąc na przełomie i spoglądając na ośmioletni okres ciernistej drogi, jaką u nas musi przechodzić każde zawodowe pismo — z uczuciem *szczerzej, gorącej wdzięczności* zwracamy się *przedewszystkiem* ku *Czcigodnym Prenumeratorom naszym*, którzy pojmując potrzebę pisma fachowego, nie zrażali się naszymi początkowymi niedostatkami, lecz pospieszali z radą i prenumeratą. — Dzięki Wam za to i Bóg zapłać!...

W nowym okresie „Dźwignia“ jako tygodnik pozbędzie się niedostatków i stanie się pismem **pożytecznem** dla wszystkich; ponieważ jednak musimy się do tego **przygotować** — przeto najpierw około 7-go grudnia wydamy ozdobny „prospekt“ tygodnika i roześlemy go po kraju, a potem dopiero rozpoczniemy druk tygodnika, który będzie wychodził z soboty na niedzielę n. p. 14-go, 21-go i 28-go grudnia 1901., 4-go, 11-go, 18-go, 25-go i 31-go stycznia 1902 i tak dalej... Nadto prawdopodobnie wydamy w tym roku dodatkowo Nr. w dniu 31. grudnia b. r. jako Noworoczny, wobec czego prenumeratorzy otrzymają już w tym roku **więcej**, niż po inne lata.

Ustawy dla zawodów ekonomicznych.

Wszelkie ustawy, które mają normować stosunki wśród pewnych klas lub zawodów ekonomicznych, powinny być układane w porozumieniu z interesowanymi. — Czego rząd niestety nie uczynił przy układaniu ustawy pensyjnej dla urzędników prywatnych — o tem pamiętał przynajmniej przy projekcie nowej ustawy **przemysłowej**.

Co do projektu tego może opinię wydać każdy przemysłowiec i rękodzielnik; poddajemy więc tutaj na stronie 3-ciej, 4-tej, 5-tej i 6-tej, pierwszą część projektu i prosimy Szanownych Czytelników zawodowych o nadsyłanie nam swych cennych uwag i krytyki.

Z Wiecu

Urzędników prywatnych.

Sprawozdanie z posiedzeń prezydyalnych.

Jak wiadomo, uchwalił wiec, uprosić swoje prezydium, aby z możliwym pośpiechem wypracowało projekt zmian do ustawy pensyjnej dla urzędników prywatnych i aby uchwalone przez wiec rezolucye, oraz owe zmiany podało w sposób właściwy do wiadomości czynników rządowych i parlamentarnych, tudzież, aby sprawę jak najrychlej poparło.

Otóż prezydium wiecu przystąpiło natychmiast do wykonania tej uchwały i na trzech swych posiedzeniach załatwiło sprawę w zupełności.

Najpierw tedy kooptowało prezydium do swego grona p. St. Bala, jako referenta wiecowego i pp. Besena, Fassbendera i Nachera. Referentem do wypracowania zmian do rządowego projektu ustawy i do opracowania petycji niemieckiej i polskiej wybrano p. Bala. — Referaty p. Bala przyjęto jednomyślnie, a petycja polska brzmi następująco:

„Wysokie Koło Polskie! W uwzględnieniu długoletnich starań i licznych petycji urzędników prywatnych, oraz w uwzględnieniu kilkakrotnie ponawianych dotyczących uchwał Izby posłów, przedłożył wys. c. k. rząd na posiedzeniu Izby posłów dnia 21. maja 1901. projekt ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym urzędników prywatnych i niektórych urzędników w służbie publicznej.

Ten projekt ustawy wywołał w interesowanych kołach tak urzędników prywatnych, jak przedewszystkiem służbowców tyle różnorodnych a sprzecznych między sobą zdań i wzbudził tak wielkie zainteresowanie, że także wśród urzędników prywatnych w Galicyi objawiało się coraz częściej życzenie, aby za przykładem innych krajów koronnych na publicznem ogólnem zgromadzeniu urzędników prywatnych omówić szczegółowo

i wszechstronnie projekt ustawy, zbadać dotychczasowe opinie i zaznaczyć w tej sprawie własne stanowisko.

Potrzeba publicznego i wspólnego omówienia tej doniosłej sprawy doprowadziła też do zwołania krajowego ogólnego wiecu urzędników prywatnych, który się odbył we Lwowie dnia 20. października 1901. przy bardzo licznych udziale reprezentantów wszystkich kategorii tej pożytecznej klasy społecznej ze wszystkich stron kraju.

Na podstawie przygotowanych w tym celu referatów przeprowadził wiec szczegółową i wyczerpującą rozprawę tak w przedmiocie samego projektu ustawy, jak i co do wszelkich innych spraw, będących w związku z projektem.

W toku rozpraw wyrażono jednomyślnie opinię, że ubezpieczenie urzędników prywatnych jest koniecznością, nie cierpiącą zwłoki, dalej, że projekt ustawy dlatego spotkał się z opozycją niektórych sfer przedsiębiorców, ponieważ nakłada na nich konieczne zresztą ciężary — i wreszcie, że żądanie przedsiębiorców, aby sprawę ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych uregulować wyłącznie w związku z ubezpieczeniem na wypadek niezdolności do pracy i na starość jeszcze bardziej potrzebujących pomocy robotników, nie oznacza nic innego, jak tylko chęć pozbycia się obowiązku przyczynienia się do ubezpieczenia swych pracowników.

W wyniku swych obrad uchwalił wiec jednogłośnie odpowiednie rezolucje i polecił swemu prezydium, aby te rezolucje podało do wiadomości powołanych czynników rządowych i parlamentarnych.

Wywiązując się z tego zlecenia, ma podpisane prezydium*) zaszczyt, przedłożyć Wysokiemu Kołu, jako Reprezentacji naszego kraju w Radzie państwa do łaskawego rozpatrzenia i właściwego poparcia następujące przez wiec uchwalone rezolucje:

I. Obradujący we Lwowie w dniu 20. października 1901. krajowy wiec urzędników prywatnych wszystkich kategorii uznaje konieczność jak najrychlejszego wprowadzenia w życie przymusowego ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych i domaga się od powołanych czynników dołożenia wszelkich starań, by to ubezpieczenie w jak najkrótszym czasie weszło w życie.

II. Wiec wypowiada przekonanie, że wniesiony przez wys. Rząd w Izbie posłów na posiedzeniu dnia 21. maja 1901. projekt ustawy o ubezpieczeniu pensyjnym urzędników prywatnych i niektórych urzędników w służbach publicznych może służyć za podstawę do wprowadzenia w życie instytucji takiego ubezpieczenia.

Podpisane prezydium uważa sobie również za obowiązek, poddać do wiadomości Wysokiego Koła w osobnym załączniku wszystkie postulaty, jakie w toku obrad komitetu wiecowego i samego wiecu odnośnie do projektu ustawy wyrażono. (Podaliśmy ważniejsze w Nrze 21. str. 4.)

Podpisane prezydium wnosi równocześnie do wys. c. k. rządu na ręce JE. Prezydenta ministrów, oraz do wys. Izby posłów załączoną petycję — i ośmiela się prosić najuprzejmiej:

*) Prezydium stanowili, jak wiadomo, pp.: dr. J. Wereszczyński, R. Makarewicz, Pl. Kostecki, I. Streér, dr. Malaczynski, Szatkowski, dr. Kulaczkowski, Jezierski i Barański, z włączeniem sekretarza wiecu pp. S. Bobelaka, Z. Frylinga, J. Kuźmyczna i Przybyłowicza. — Droga kooptacji przybrano nadto wyżej podanych panów; przy czem jednak zapomniano o jednym z bardzo zasłużonych organizatorów wiecu, o p. Gierasieńskim. --- Komitet redakcyjny przypuszcza, że pominięcie tak gorliwego pracownika, jak p. Gierasieński, przy kooptacji do prezydium stało się tylko skutkiem przeoczenia, nie zaś z powodu jakichś ans lub względów osobistych.

Wysokie Koło, jako Reprezentacja naszego kraju w Radzie państwa, raczy użyć wspomnianej petycji łaskawego poparcia tak u wys. rządu, jak i w Radzie państwa, a zarazem Swym wpływem wyjednać, aby sprawa przymusowego ubezpieczenia pensyjnego urzędników prywatnych była po myśli wyżej wspomnianych rezolucji załatwioną w bieżącej sesji Rady państwa.

Lwów, dnia 4. listopada 1901.

Prezydium Wiecu Urzędników prywatnych.

Petycję powyższą wysłało prezydium do Koła poselskiego polskiego, zaś równobrzmiącą petycję niemiecką do Izby posłów, nadto zaś — co jest rzeczą bardzo ważną — wysłało petycję podobnie stylizowaną do c. k. rządu na ręce JE. Prezydenta ministrów Dra Rudolfa Körbera. Oprócz tych 3 oficjalnych petycji przesłano wszystkim 430 posłom drukowaną petycję, a to posłom polskim w języku polskim, innym zaś posłom petycję niemiecką.

Z prezydium wiecu przesłano również po jednej petycji polskiej i niemieckiej do mężów zaufania we wszystkich powiatach Galicyi, z prośbą, aby na tych petycjach podpisali się wszyscy urzędnicy prywatni powiatu i aby je najpóźniej do 15. grudnia b. r. przesłano do Wiednia, a to: polską do prezydium Koła polskiego, zaś niemiecką do prezydium Izby posłów.

W ten sposób więc akcja, przez wiec tak świetnie zainaugurowana, weszła w stadium praktycznego wykonania i niebawem należy się spodziewać jej skutków.

Wystawa wynalazków, oraz techniczno-przemysłowa.

Towarzystwo Politechniczne we Lwowie, które obchodzić będzie w roku przyszłym 25. rocznicę istnienia, urządzi ku uczczeniu tej rocznicy, w czasie od 17. maja do 30. czerwca 1902. w powystawowym pałacu sztuki w parku Kilińskiego wystawę jubileuszową, złożoną z trzech działów, a mianowicie: A) z wystawy wynalazków polskich, B) z wystawy prac członków Towarzystwa Politechnicznego, C) z wystawy krajowego przemysłu artystycznego. Myślą przewodnią Towarzystwa Politechnicznego, która kierowała wyborem powyższego programu, była oddawna odczuwana potrzeba skupienia w jednym miejscu polskich wynalazków, które dziś prawie wyłącznie zagranicą są eksploatowane, by okazać je społeczeństwu, w nadziei, że niejednen wynalazek w kraju znajdzie zastosowanie i że wystawa ta da sposobność niejednemu wynalazcy i możność zrealizowania swych pomysłów w kraju. Drugi dział wystawy obejmować będzie prace naukowe i projekty prac technicznych. Zadaniem trzeciego działu będzie wykazanie, o ile przemysłowcy nasi, pracujący w zawodach artystycznych idą z postępem czasu i wprowadzają styl nowoczesny do swych wyrobów. Dział ten obejmie także szkolnictwo zawodowe przemysłu artystycznego, utrzymywane kosztem kraju. Przemysłowców i rękodzielników naszych zachęcamy do wzięcia liczego udziału w trzecim oddziale wystawy.

Wiadomości bieżące.

Wiec urzędników prywatnych w Krakowie odbyć się ma niebawem za staraniem zawiązanego tam komitetu.

Zebranie delegatów towarzystw urzędników prywatnych we Wiedniu odbyło się w niedzielę, dnia 10 b. m. — Na zebranie to, zainicjowane przez grupę urzędników prywatnych ogólnego towarzystwa urzędniczego przybyli delegaci przeszło stu różnych towarzystw, a nasze towarzystwo krajowe reprezentował jako delegat p. *Romuald Makarewicz*. — Ogółem reprezentowane tam przez delegatów towarzystwa przedstawiały — jak obliczono — 30,000 członków. — Zebranie otworzył stosowną przemową prezydent, szef sekcyny, *Possanne* wobec przedstawicieli rządu.

Przewodnictwo objął *A. Blechschmidt*, a referat o ubezpieczeniu urzędników prywatnych wygłosił sekretarz tow. urzędników prywatnych czeskich *Haszourek*. Na podstawie tego referatu wywiała się dyskusya, poczem powzięto rezolucyę, podobną zupełnie do tych, które uchwalono na wiecu naszym we Lwowie i do tych, które podaliśmy w wyż przytoczonej petycyi, opracowanej przez p. *St. Bala*. — Tak więc akcyja nasza we Lwowie znalazła oddźwięk we Wiedniu i popartą została uchwałą około 100 reprezentantów pokrewnych towarzystw.

Straszny handel. — Rosyjskie konsulaty w Ameryce południowej poczyniły spisy tamtejszych okrutnych handlarzy dziewcząt i przesłały te spisy konsulom w portach europejskich, aby zapobiegać w ten sposób wysyłkom białych niewolnic. — Podobnie powinnyby też postąpić konsulaty austriackie, gdyż w Galicyi i innych krajów Austrii niesumienni handlarze wywożą co roku setki i tysiące dziewcząt, nibyto na służbę, a w rzeczywistości do domów ohydnej niewoli, które w miastach południowej Ameryki Buenos-Ayres, Montevideo, Kapsztadzie i t. d. tworzą osobne dzielnice, nazywane przez miejscową ludność dzielnicami zgubionych albo „ulicami krwi i łez“. Ofiary tych dzielnic wychodzą stamtąd po roku lub kilku latach zwykle jako nieuleczalnie zebraczkzi. — Straszne handlowi białemi niewolnicami powinno się czem rychlej położyć tamę.

Stolarski towarzysz — jednorocznym ochotnikiem. — Młodzieniec pewien, który po ukończeniu szkoły ludowej uczył się stolarstwa w Gersdorfie w Saksonii, został przez tamtejszy cech stolarski odznaczony za znakomity wyrób popisowy.

Miało to ten skutek, że znaleźli się ludzie humanitarni, którzy dzielnemu rzemieślnikowi dopomogli do tego, iż zapisał się na kursa przygotowujące do egzaminu inteligencji, a zdawszy egzamin, uzyskał prawo do jednorocznej służby wojskowej. — Tak więc zamiast 3 lat będzie ten zdolny rzemieślnik tylko rok służyć przy wojsku, a potem jako oficer rezerwowy znów wróci do stolarskiego warsztatu. — Tak to umieją Sasi cenić przemysł i rzemiosło. — Oby też tak było i u nas!

Cech rzeźników i masarzy krakowskich, nie przyjmujący dotąd rzeźników żydowskich, wniósł do namiestnictwa prośbę o zatwierdzenie nowego statutu, postanawiającego między innemi, iż członkami cechu mogą być tylko majstrowie chrześcijańscy. Namiestnictwo (re-skryptem z 14. z. m.) odrzuciło projekt nowego statutu, motywuując to postanowieniem tem, że ustęp powyższego statutu sprzeciwia się przepisowi paragrafu 107. ustawy przem. z dnia 23. lutego 1897. roku. — Wobec tego, jak mówią niektórzy — nosi się wydział z myślą pety-

cyi do ministerjum, aby zezwoliło na utworzenie nowego cechu rzeźnickiego dla Krakowa i powiatu, do którego by należeli chrześcijanie i żydzi; a ustrój dotychczasowego pozostałby nienaruszony — gdyby zaś to nie pomogło zamierzają zastrzedz dotychczasowy majątek korporacyi na rzecz funduszu zapomogowego wyłącznie dla tych, którzy się nań od szeregu lat składali, t. j. dla majstrów rzeźnickich chrześcijańskich. — Jaki wniosek z pośród wielu innych zresztą projektów się utrzyma o tem na razie nasz korespondent krakowski nie pewnością doniesie nam nie może.

II. Wystawa szewska w Pradze

odbędzie się roku 1902. na Strzeleckim ostrowie w rocznicę odbytej przed 25 laty pierwszej wystawy obu-wia. Wystawa potrwa miesiąc, a obejmie 10 oddziałów. „N. Fauna“ tu nie dołączamy, gdyż wyjdzie później kolorowo ilustrowany.

Sprawy rękodzielnicze na Zjeździe przemysłowym w Krakowie.

Referat Z. Korosteńskiego.

(Dokończenie).

3) O ile się rozchodzi o masową produkcję wyrobów rękodzielniczych dla uboższej ludności i stawienie tamy importowi zagranicznej tandety, np. towarów konfekcyjnych, obu-wia i t. d. — uważa Zjazd za stosowne nie zakładać w kraju fabryk kapitalistycznych, a opartych przeważnie na produkcji motorowej i maszynowej — lecz ze względu na dostateczną, a znaczną ilość rękodzielników krajowych tak samoistnych jak współpracowników, dążyć do wytworzenia drugiego typu produkcji masowej, tj. do wytwarzania wielkich ognisk produkcji przez odpowiednie skupienie poszczególnych drobniejszych pracowni, a mianowicie przez organizowanie rękodzielniczych spółek wytwórczych, złożonych z dotychczasowych majstrów a to w myśl §. 114 noweli przemysłowej z r. 1897, stawiającej tworzenie takich i t. p. spółek w zakresie zadań stowarzyszeń przemysłowych, a na podstawie ustawy o spółkach zarobkowych i gospodarczych.

4) Celem udzielania stowarzyszeniom przemysłowym rad i pomocy przy tworzeniu takich spółek winien rząd czem rychlej zaprowadzić także w Galicyi istniejącą już w innych krajach instytucję „instruktorów dla stowarzyszeń przemysłowych“, a władza krajowa autonomiczna powinna również podobne organa powołać do życia, o co Zjazd wzywa i uprasza.

5) Zjazd zaznacza potrzebę pewnej decentralizacyi usług wiedeńskiego muzeum technologicznego o tyle, aby celem wykształcenia rękodzielników w naszym kraju i zapoznania ich z nowszymi narzędziami i maszynami pomocniczymi — zarząd muzeum urządził w Galicyi co pewien okres czasu wystawę różnych działów maszyn pomocniczych, przy której to sposobności mogłyby się odbywać urządzane przez Wydział krajowy kursy majsterskie, lub wystawy uczniów rękodzielniczych, a co wszystko przyczyniałoby się do podniesienia rękodzieła i do ułatwienia mu szerszej produkcji.

Rezolucye powyższe, postawione przez referenta, zostały po dłuższej dyskusyi przyjęte przez sekcję z niektórymi wyjątkami i zmianami, a następnie uchwalono je na plenarnem posiedzeniu Zjazdu. — Oby te uchwały dobry skutek odniosły!

Biuro informacyjne Towarzystwa Urzędników prywatnych.

Uwaga: Posady, ogłoszone w poprzednim numerze, a tu nie powtórzone, są już zajęte.

Wolne są posady:

Leśniczego niższego w powiecie buczackim, od 1 stycznia 1902; 400 koron rocznie i całe utrzymanie lub 12 korey zboża, ogród i t. d.

Ogrodnika w powiecie buczackim zaraz, w starszym wieku, kawalera; 200 koron i utrzymanie.

Pisarza w powiecie buczackim, kawalera starszego 200 koron i utrzymanie.

Adjunkta gospodarcz. względnie ekonoma kawalera w powiecie jarosławskim, z kilkoletnią praktyką i studjami fachowemi, zaraz; wynagrodzenie 600 koron, korcowe, całe utrzymanie i awans.

Rządcy ekonomicznego blisko Lwowa, zaraz, 800 k., i utrzymanie kawalerskie lub ordynarya.

Leśniczego w wieku do 40 lat w pow. przemyskim, 320 koron, 20 kilka korey zboża, 6—7 morgów pola i t. d. zaraz.

Rządcy kawalera w pow. brodzkim od Nowego Roku 1902. 1600 koron i utrzymanie.

Ekonoma kawalera w powiecie stanisławowskim, 300 koron i utrzymanie. Zaraz.

Leśniczego zdolnego, egzaminowanego, w powiecie drohobyckim, wynagrodzenie odpowiednie.

Ekonoma kawalera z niższą szkołą rolniczą i praktyką od Nowego Roku 1902. w powiecie samborskim, 300 koron, korcowe i utrzymanie.

Leśniczego na Podolu, od 1. grudnia; ma być także przełożonym obszarowi dworskiego, płaca dobra.

Podania tylko od członków przyjmuje Towarzystwo wzaj. pom. Urzędników prywatnych, Lwów, ul. Cicha 1., a nie Redakcyę, która te pisma musiałaby odsyłać do Towarzystwa ze stratą czasu.

Wydział powiatowy lwowskiego oddziału Tow. wzaj. pom. Urzędników prywatnych zajął to miejsce na **bezpłatne ogłoszenia** dla członków oddziału lwowskiego, w razie **gdy poszukują posady.**

Zgłaszać się należy do Wydziału powiatowego na ręce p. Antoniego Szezerbowskiego, ul. Piekarska, liczba 12. Lwów.

Wiadomości udziela też F. Gierasieński przewodniczący lwow. oddziału Towarzystwa wzaj. pomocy urzędników prywatnych Lwów — l. 2. ul. Miłkowskiego.

== OGŁOSZENIA. ==

Za całą stronicę 20 zł. — $\frac{1}{2}$ str. 10 zł. — $\frac{1}{4}$ str. 5 zł. — $\frac{1}{8}$ str. 3 zł. — $\frac{1}{16}$ str. — 1 zł. 50 ct. — $\frac{1}{32}$ str. 80 centów. Dla P. T. Pre-numeratorów dajemy zniżenia.

Ekonom, kawaler z niższą szkołą rolniczą, znajduje zaraz umieszczenie. Zgłoszenia przyjmuje Zarząd gospodarczy w Rajtarowicach p. l.

Wydawca i odpowiedzialny redaktor **Z. Korosteński.**

Cegielnię chce założyć rutynowany technik. Kapitał potrzebny 4—5 tysięcy. Ze względu, że okolica między 3 miastami powiatowemi nie ma żadnej cegielni spodziewany dochód 60% netto. Spółnik raczy się zgłosić pod adresem: Vacek absol. inżyn. Lwów, Sw. Łazarza 9.

Masło deserowe i kuchenne sery własnego wyrobu 6—8 poleca

= Mleczarnia Przeworska =
Lwów — ul. Hetmańska l. 8.

(Prosimy żądać cennika.)

Kantor wymiany c. k. uprzyw. galicyjskiego akcyjnego Banku hipotecznego

kupuje i sprzedaje
**wszelkie papiery wartościowe
i monety**

po najdokładniejszym kursie dziennym, nie licząc
żadnej prowizyi.

Kolosseum.

Od 15. listopada nowy sensacyjny program.

Codziennie wspaniałe przedstawienie o godz. 8 wieczorem. Co niedzieli i święta **dwa** przedstawienia o godzinie 4 popołudniu i 8 wieczorem. — Bilety wcześniej są do nabycia w biurze dzienników p. Płohna, (dzierz. Sokołowski), ulica Karola Ludwika, l. 9.

C. k. koncesyonowane Biuro podróży i spedycyjne

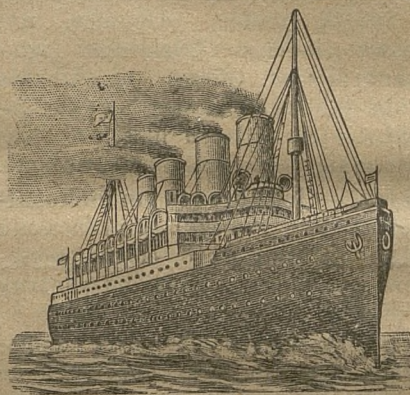
**ZOFII BIESIADECKIEJ
Oświęcim, Dworzec**

sprzedaje

bilety kolejowe okrężne,
karty okrętowe I. i II.
klasy, oraz karty międzypokładowe dla wychodźców do Ameryki.

Prospekta darmo
i opłatnie.

6—6

Dlaczego warto teraz zaprenumerować „Dziwignię“.

1). Dlatego, że do końca roku kosztuje tylko 40 ct. mimo że teraz zamieniamy ją na tygodnik.

2). Wprowadza nowy dział pt. „Przepisy domowe i gospodarcze“ i rozpoczyna druk nowej sensacyjnej powieści pt. „Genialny wynalazek p. Pafnucego“.

3). Każdy, kto teraz zaprenumeruje „Dziwignię“ za 40 ct. do końca roku 1901, uzyska prawo do tego, że adres jego pracowni, sklepu, przedsiębiorstwa, kantoru lub biura zostanie wydrukowany bezpłatnie w Przewodniku po Galicyi, oraz po Lwowie i Krakowie.